

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo Komenskega ulice št. 12.

Slavnosti ob trinajststoletnici smrti sv. Gregorija v Rimu.

(Poroča kan. dr. Andr. Karlin.)

Ro se je širom sveta porazvedelo o „Motuproprio“ z dne 22. novembra 1903, v katerem papež Pij X. oznanja svoje želje in zahteve gledé petja in glasbe pri službi božji, se je o tem važnem dogodku za razvoj cerkvene glasbe vnela povsodi živahna diskusija. Mnogo jih je sprejelo novi kodeks za cerkveno glasbo z odkritosrčno radostjo. Med temi je bil tudi „Cerkveni Glasbenik“, ki je z zadoščenjem priznal svojim čitateljem, da se je za to idejo papeža Pija X. boril po svojih močeh že nad četrto stoletja. Z veseljem je objavil papeževo pismo svojim naročnikom in ni dvoma, da se bode po vseh slovenskih škofijah poslej še večja pozornost obračala na pravilno vršitev liturgije pri slovesni službi božji. Da bi se pa razna nesporazumljenja, da ne rečemo razni dvomi, ki so vsled omenjenega papeževega pisma nastali, tem lažje poravnali in odstranili, zato se je pojavila letos po velikonočnih praznikih posebna primerna prilika. Dne 12. marca 1904 je namreč prošlo uprav 1300 let, odkar je v Rimu zatisnil svoje oči papež Gregorij I., kateremu je po pravici nadela cerkvena zgodovina ime „Veliki“. Ne le, da je papež Pij X. za to priliko razposlal slovito okrožnico o znamenitem svojem predniku, porabil je marveč tudi to priliko, da je sklical v večno mesto kongres, ki naj bi zlasti poživil spomin na Velikega Gregorija in njegovo delovanje v prid sveti cerkvi, pa tudi ljubezen za cerkveno petje in glasbo, posebe za gregorijanski koral v srcih udeležencev iznova užgal in utrdil. Sestavil se je v to svrhu slavnostni odbor, ki je po vseh škofijah vabil na udeležbo. Tudi iz ljubljanske škofije sta krenila dva duhovnika na Gregorijevo slavnost v Rim. Poročilo o tem, kar sta videla in izkusila v večnem mestu, bode gotovo več ali manj zanimalo tudi čitatelje našega lista. Ali takoj moramo pripoznati, da se zaradi prepričlo odmerjenega prostora kanimo dotakniti le onih dogodkov, ki imajo važnost za cerkvenoglasbeni list. Le tako se bode možno izogniti ostali tvarini, ki iz spomina sili v pero.

Na dvojno stran so se nagnile Gregorijeve slavnosti v Rimu: po raznih cerkvah se je obhajala od 6. do 14. aprila slovesna služba božja; pa tudi liturgično-zgodovinski kongres je imel ob tej priliki svoje seje. Oboje naj po svoji moči začrtamo.

Prvo popoldne nas je udeležnike združilo v cerkvi S. Maria in Valicella, ki je posvečena v čast sv. Gregoriju Velikemu. Najprej smo se udeležili slovesnih večernic. Peli so jih koralno gojenci zavoda „Pio latino americano“. Do Magnificat nisi čul orgel; mej tem spevom pa se je po posamnih verzih moduliralo na koru. Koral je bil enoglasen, prav tako tudi antifone. To omenjam radi tega, ker se takega petja prejšnje čase v Rimu skoro nikjer ni slišalo. K večjemu bogoslovci zavoda Germanico-Hungaricum so prej marljiveje gojili koral, povsod drugod pa se je čula dostikrat jako posvetna, bolj gledališču primerna glasba in petje. Po večernicah je dal kardinal-vikarij blagoslov s sv. R. Telesom; poprej pa se je odpel na koru koralni Tantum ergo.

Dné 7. aprila popoldne se je vršila slavnost v cerkvi sv. Gregorija na griču Celiju. Pevski zbor je proizvajal pod vodstvom glasbenika Capoccija razne skladbe klasične polifonije. Udeležniki so si ogledali pozneje tudi še prostore poleg cerkve, ki kažejo starodavno mizo, pri kateri je sv. Gregorij pogoščeval svoje reveže.

Nastopni dan popoldne je bil odmenjen zlasti angleškim udeležencem. Zbrali so se v cerkvi sv. Petra, kjer so obstopili grob svojega apostola Gregorija. Ondi so pevci raznih cerkvenih zavodov in semenišč rimskih peli več koralnih točk, mej katerimi se odlikuje „Gregorius praesul“. Kaj ganljivo je bilo naposled, ko je več sto pevcev pelo koralni Credo iz Missa de Angelis; ganljivo pač zato, ker so zlasti Angleži s tem činom vršili slovesno veroizpoved ob grobu prvega svojega apostola.

V soboto popoldne se je slavnost obhajala pri Mariji Snežnici na Eskvilinu. Na dnevnem redu so bile slovesne litanije vseh svetnikov in počeščenje Matere božje. Ker pa nisem bil navzočen, zato tudi ne morem o uspehu govoriti.

Na belo nedeljo je električna železnica prav pridno dovažala romarje k sv. Pavlu. Ob desetih je bila namreč napovedana slovesna služba božja, katero je opravil generalni opat benediktincev preč. o. D' Hemptinne s posebnim dovoljenjem pri papeževem altarju nad konfesijo. Pela je schola cantorum oo. benediktincev. Zdi se, da je bilo kakih 60 do 70 pevcev. Najprej so peli „terco“. Zlasti me je zanimal njih koral, ki se pač precej loči od našega. V himnusu sem to najprej opazil. Enoglasne psalme je spremljal harmonij. Ali lepo so peli: tako pojejo koral pač le tisti, ki so svoje življenje posvetili slavi božji. Nič preglasnega, nič pretiranega, vse lepo umerjeno, vsi kakor iz enega grla — zdelo se mi je vse njihovo petje kakor pobožni zdihljaj vernega srca. Med pontifikalno mašo so odpeli vse točke v enoglasnem koralu brez orgel. Samo med povzdigovanjem so se krotko glasile orgle raz bližnji kor. Udeležba pri tej slavnosti je bila jako mnogoštevilna. Tu sem imel priliko opazovati, da smo se v resnici na Gregorijevi slavnosti sešli „iz vseh narodov in rodov“. Tudi Amerika je imela svoje zastopnike: z dvema sem se sam seznanil pri sv. Pavlu.

Središče vseh cerkvenih in glasbenih slavnosti pa je bila pontifikalna maša papeža Pija X. dné 11. aprila v cerkvi sv. Petra.

Pravijo da je Pij X. še kot škof v Mantovi nekoč izrekel željo, da bi rad slišal koralno mašo „de Angelis“, katero bi izvajalo več sto pevcev. Pač si

takrat ni mislil, da se mu ta želja tako hitro uresniči, še manj pa, da bode on sam officiator in sicer v cerkvi sv. Petra v Rimu, nad konfesijo apostolskega prvaka. Tudi se ni nadejal, da ga bode spremljalo do petnajststo pevcev, kar vse se je dogodilo omenjeni dan.

Ne bom poskušal natančneje opisovati vhoda papeževega po deveti uri, saj mi je preokorno pero za izraz take slavnosti. Le v glavnih obrisih bi rad predstavil čitatelju, kaj smo doživeli tisto dopoludne. Ob sedmi uri so se otvorila cerkvena vrata. Teden dni poprej pa so se delale priprave, da je bil ves prostor ograjen, po katerem so imeli prinesiti na prestolu sedečega papeža v cerkev, in kjer so bili odmenjeni prostori za višjo duhovščino in papežev dvor. Na obeh straneh ograje pa so stali navadni udeleženci, katerih število sodim okroglo nad petdesettisoč. Pevci so se postavili na desno (listovo) stran prečne ladje. Njim nasproti pa je bil odmenjen prostor za udeležence gregorijanskega kongresa. Ker pa nas je bilo veliko, mnogo pa silnejših za pripraven sedež, zato že nisem več dobil sedeža, ampak stojišče, kjer sem sicer dobro slišal petje, a videti radi oddaljenosti nisem mogel vsega tako, kakor bi bil želel. Tam, kjer se spaja prečna ladja z glavno ladjo, so postavili precej visoko tribuno, na kateri se je postavila sikstinska kapela pod vodstvom slavnoznanega D. Lorenzo Perosi-ja.

Za deveto uro je bil napovedan začetek. Ali ob takih prilikah je zamuda gotova. Nekako okrog desete ure se začujejo iznad velikih vrat glasovi srebrnih tromb, naznanjajočih papežev prihod. Ker je vsak imel na vstopnicah natisnjeno željo papeževo naj ga udeležniki v cerkvi glasno ne pozdravljajo, je bil res čudovit mir v cerkvi, le nekaj zašumelo je med vrstami množice in pa z belimi robci ga je pričelo občinstvo pozdravljati. Kdor še ni sam videl kdaj slovesnega vhoda papeževega v vatikansko baziliko, temu je težko popisati vnanji blišč in sijaj, ki se ob tej priliki razvija. Vojaštvo papeževo v bujnih bliščečih opravah, razni plemenitaši in diplomatični zbor, cerkveni dostojanstveniki, prelatje, škofje in kardinali, naposled pa sam papež na vzvišenem sedežu blagoslavljaajoč vernike pred seboj — vse to se da videti in občutiti, popisati pa je težko ta prizor. Pontifikalna maša se je vršila strogo po obredniku. Opozarjam, da ima papež Pij X. močan, čvrst glas, ki kaže, da ga ima v oblasti izurjen pevec. Nekaj novega mi je bilo to, da sta se list in evangelij pela ne le v latinskem, ampak tudi v grškem jeziku.

Kajpada je bil vsak izmed navzočnikov najbolj radoveden, kako bode velikanski pevski zbor vršil svojo nalogo. Tik konfesije je imel svoj glasbeni oder dirigent Anton Rella. Omenjam tudi, da so se razni pevski zbori že dalje časa poprej trudili in vežbali, da bi popolnoma premagali vse težave, ki se družijo s koralom, zlasti če ga ima proizvajati tako velikanska množica. Zadnji teden so bile tri izkušnje v cerkvi sv. Petra. Naj omenim tudi še to, da so bili koralisti iz raznih cerkvenih pevskih šol in učilišč in zavodov v Rimu. Pridružilo se jim je tudi nekaj vnanjih gostov, ki so prišli na slavnost. Zbor je pel koralno „Missa de Angelis“ po tradicionalni redakciji. Meni poprej maša ni bila znana, ali lahko sem jo zasledoval, ker je moj tovariš prinesel seboj vse besedilo na notah, kakor so je imeli v rokah pevci. Natisnil se je namreč v ta namen ves ordinarij maše, kar so ga izvajali pevci koralno.

Mislil sem si poprej, kako se bode pač glasila koralna melodija iz toliko grl v teh velikanskih prostorih. Čul sem tudi kasneje in bral v nekaterih kritikah, da mnogim ni bilo vse tako po volji kakor meni. Mogoče; vzrok je bil morda ta, da so stali na kakem bolj neugodnem prostoru. Meni je izredno ugajalo; iznenadilo me je. Vse se je vršilo v najlepšem redu: zbor je točno sledil znamenjem dirigentovim. Opazovali smo točno proizvajanje v toničnem, ritmičnem in dinamičnem pogledu. In to nekaj pomeni, ako toliko pevcev poje. Melodija se je širila po velikanskih prostorih, kakor da izhaja iz enega grla. Zamislil sem se v nekdanja stoletja nazaj, ko se je glasilo po starodavnih bazilikah to petje brez orgel kakor danes, brez polifonije, brez vsakojakih modernih glasbenih okraskov, liki močan glas resnobnega vzdihovanja in češčenja božjega Jagnjeta, ki se daruje na altarcu. To je dan, sem si mislil, ki je postavil iznova v veljavo tradicionalno petje gregoriansko. Seveda je cerkev sv. Petra pripravna za to, da v njej poje na stotine pevcev: kar nič preveč glasu nismo čuli, nič vpitja ali neprijetnega odmevanja, vse je šlo, kakor bi na struno udaril. Poleg enoglasnega koralala pa je pela pod vodstvom L. Perosija sikstinska kapela pri darovanju, po povzdigovanju in na koncu maše razne motete v polifonnem Palestrinovem slogu. Čul sem sicer dobro to večglasno petje, a besedila nisem mogel razumeti; toliko sem bil oddaljen. Sploh se je čula kritika o Perosijevem koru, da poje izvrstno. On je pridobil sikstinski kapeli zopet slavo. Orgle se pri vsej slavnosti niso rabile. Le med povzdigovanjem so se glasile z višave srebrne trombe in na koncu, ko je papež odhajal iz bazilike. Uverjen sem, da ta dan ostane vsem udeležnikom v trajnem, nepozabnem spominu.

Naj dostavim še to, da so se zbrali udeleženci Gregorijeve slavnosti dne 14. aprila v krasno ozaljšano baziliko sv. Nereja, Ahileja in Domitile, kamor jih je povabilo društvo „Collegium cultorum martyrum“. Ob desetih je imel pontifikalno mašo kardinal Rampolla, petje pa je oskrbela „scuola gregoriana“ pod vodstvom msgr. Müllerja deloma koralno, deloma v polifoniji. Po evangeliju se je brala homilija sv. Gregorija, katero je imel na praznik svetnikov, ki jim je posvečena omenjena cerkev. Popoldne istega dne se je slavnost z zahvalno pesmijo končala.

Toliko o glasbenem delu naše slavnosti. Sedaj pa recimo še katero o kongresu. (Dajle prih.)

Gregorij Veliki in koral.*)

Po zgladu našega sv. očeta Pija X. naj se tudi mi s hvaležnim srcem spominjamo letos vsaj nekoliko velikega papeža Gregorija I, ko obhajamo trinajsto stoletnico njegove smrti. „Velikega“ ga naziva svet, in to po pravici zaradi njegovih nesmrtnih zaslug, ki si jih je pridobil za svojega energičnega trinajstletnega papeževanja v sveti cerkvi. Hvaležnost do njega, očeta cerkvene liturgije in ž njo v tesni zvezi združenega petja — koralala nas nagiba, da mu tu v trajen spomin cerkvenim glasbenikom in vsem vernikom posvetimo par verstic.

*) Predaval na shodu semeniškega Cecilijinega društva v Ljubljani J. Sedej.

Gregorij Veliki se je rodil v Rimu krog l. 540 kot sin visoko čistane senatorja Gordijana. Njegova mati Silvia je po smrti svojega moža stopila v samostan in ondi živela tako sveto in pobožno, da je bila pozneje proglašena za svetnico. Gregorij je že v svoji mladosti kazal velike duševne zmožnosti in pri skrbni vzgoji svojih starišev in učiteljev je dosegel jako visoko izobrazbo. Marljivo se je pečal s filozofijo in teologijo, državljskim in kano-ničnim pravom, posebno ga je pa veselilo proučevanje svetih očetov Hijeronima, Avguščina in Ambroža, kar imamo pripisovati blagodejnemu vplivu njegove matere. Njegov ugled je tako rasel, da ga je cesar Justin II. že leta 573 imenoval za mestnega prefekta v Rimu. Ker se pa s takim življenjem, kakoršnega mu je nudila njegova služba, ni mogel sprijazniti, je kmalu storil trden sklep, da se odpove svetnemu življenju. Z velikim premoženjem, ki ga je podedoval po stariših, je ustanovil v Siciliji šest samostanov in končno sam stopil v sedmi samostan, katerega je ustanovil v Rimu v lastni hiši in ga uredil po načelih sv. Benedikta iz Nursije. Toda le malo časa je Gregorij užival samostanski mir; že leta 577. ga je odpoklical papež Benedikt iz samostana in ga postavil za sedmega dijakona v Rimu. Benediktov naslednik Pelagij II. ga je poslal kot nuncija na dvor cesarja Tiberija Konstantina, odkoder se je najbrže na Pelagijev poziv vrnil v Rim l. 585; s papeževim dovoljenjem je zopet stopil v samostan in bil izvoljen za opata. Poleg tega ga je še papež imenoval za svojega tajnega svetovavca. Kot tak si je Gregorij pridobil tolikih zaslug in takega zaupanja pri senatu, duhovščini in ljudstvu, da je bil po smrti Pelagija II. (590.) izvoljen za papeža. Dasi ravno se je temu odločno protivil in naravnost prosil cesarja Mavricija, da bi ne potrdil njegove izvolitve, je bil vendar kmalu nato s cesarjevim dovoljenjem slovesno za papeža posvečen.

Takoj v začetku svojega vladikovanja je pričel Gregorij z reformo v cerkvi. Povsod, kjer so se tu pojavile napake ali nerednosti, je posegel vmes in nadomestil slabo z dobrim. Oprostil je Italijo longobardske nasilnosti, zatrl shizmatične pojave in zopet dal cerkvi ono čast, ki ji gre. Krmil je sv. cerkev kot zvest Petrov naslednik skoro 14 let in zatisnil oči dne 12. sušca 604.

Omenili smo že, da se je Gregorij Veliki koj v svojih mladih letih pridno bavil z znanstvom in vedami; tega tudi kot papež ni opustil. V krogu menihov, katere je imel tudi kot papež vedno v svoji bližini, je gojil umetnosti in živel sveto in zdržno samostansko življenje. Jako lepo piše o njem Ildefonz iz Toleda ko pravi: „Gregorius vicit sanctitate Antonium, eloquentia Cyprianum, sapientia Augustinum. Gregor prekaša Antonija v svetosti, Ciprijana v zgovornosti in Avguščina v modrosti.“ Sploh vsi zgodovinpisci, ki o njem kaj pišejo, ga imajo za učnega in svetega papeža in mu celo pripisujejo več spisov, ki pa nas toliko ne zanimajo. Važno za nas je le dejstvo, da se je sv. Gregorij pečal tudi s cerkveno glasbo in je oče cerkvenega petja, katerega po njem imenujemo „Gregorijanski koral“. Gregorij, ki je izšel iz samostana, katerega je sam uredil po načelih sv. Benedikta, je gotovo dobro poznal petje v tedanjem času; zakaj znan je, da predpisuje sv. Benedikt v svojih pravilih, da se morajo peti vsako nedeljo in praznik matutin, laudes, terca, seksta, nona in vespere, ob delavnikih pa vespere, po večjih samostanih tudi terca, seksta in nona. Ako se je torej sv. Gregorij že kot menih pridno vadil v cerkvenem petju vsak dan, je gotovo tudi poznal moč in učinek, ki ga napravi dobro petje na človeškega duha. In kakor je čutil kot papež potrebo, da se preosnovi cerkvena liturgija, tako je tudi moral z liturgijo vred preurediti cerkveno petje, ki je imelo kakor liturgija razne napake in nerednosti. (Dalje prih.)

Nove orgle v kapiteljski cerkvi Novomeški.

Častitljiva kapiteljska cerkev je dobila nove orgle. Mil. g. proš. dr. Elbert, ki je tako umetno oskrbel prenove starodavnega gotiškega prezbiterija, je naročil tudi nove orgle, kajti stare so davno dostale. Izročil je delo bratoma Mayer v Feldkirchu na Predarlskem, ki sta izvršila pred velikonočno orgle v Zatiški opatijski cerkvi. Eno delo dá drugo, če je prvo dobro izvršeno. Po naročilu preč. knezoškofijstva je bilo to delo pregledano dne 17. maja v navzočnosti orglarskega mojstra, ocena se glasi:

Dispozicija orgel.

I. Manual.

1. Principal 8' pop. iz cina.
2. Bourdon 16' iz lesa.
3. Gamba 8' prva oktava iz Spotted-kovine, naprej cin.
4. Flute harmonique 8', 30 piščali les, potem cin.
5. Salicional 8', 12 piščali les, 42 cin.
6. Octav 4', cin.
7. Spitzflöte 4', cin.
8. Mixtur 2²/_s', cin.
9. Octav 2', cin.

II. Manual.

10. Geigenprincipal 8', 12 les, 42 cin.
11. Violino 8', cin.
12. Dolce 8', 12 les, drugo cin.
13. Gedeckt 8', 24 les, 30 cin.
14. Quintaden 8', cin.
15. Oboč 8', cin.
16. Vox coelestis 8', cin.
17. Fugara 4', cin.
18. Traversflöte 4', 24 les, 30 cin.

Pedal.

19. Violon 16', pocinjen cink.
20. Subbass 16', les.
21. Octavbass 8', 18 les, 9 cin.
22. Cello 8', 18 cink, 9 cin.

Coppel: II. Man. k I., Octav-Coppel, Suboctav-Coppel, Pedalcoppel k I. in II. Man. Zbiralniki: Piano, Mezzoforte, Forte, Tutti za oba manuala.

Omara je stara, meh nov: eden pnevmometer za kalkanta zajemalec in magacin, „balancierwelle“ iz železa, da magacin enakomerno raste; sapa ima 90 mm moči; igralnik spredaj nov. Tipek je v manualu 54, v pedalu 27. Registri nad drugim manualom v podobi koščenih ploščic, ki se prevagujejo. Če pritisneš spodaj, se odpre register, če pritisneš zgoraj, se zapre. Jako praktično in pregledno.

Zistem stavbe. Mayer dela sapnice na stožke, zveza med tipkami in stožki pa je pnevmatična. Med obema posreduje „relais“ z igralnim aparatom in dvigajočimi se mešički. Igrava je lahka, odgovarjanje precizno.

Dispozicija je vzorna. Ko bi bil dopuščal prostor, moral bi se vstaviti še Principalbass 16', ker orgle z 20 spremeni ga ne morejo več pogrešati. Tudi bi bil v I. manualu na mestu še Bourdon 8'. A prostor je tako pičel, da je moral mojster nekatere piščali Octavbass-a položiti na tla in prva dva tona Violona narediti akustična. Da se ložje pogreša Principalbas 16', dobil je Violon 16' večjo menzuro. Z ozirom na to, da ni prostora in da so orgle po svoji dispoziciji v resnici nežen instrument, se izjavlja, da je mojster prav pogodil. Učinek orgel je krasen, ne tolikanj po moči, kot po množini nežnih karakterističnih spremenov.

Podrobno je omeniti Gamba 8', ki je sicer rezoča, vendar bolj širocega glasu. Salicional malo rezoč, bolj po starem zistemu. Tako je prav, ker nekateri mojstri pretirujejo v tej zadevi. Flavte so jasne, prijetne, Mixtura sicer bliščeča, a ne kričeča; to pride zlasti odtod, ker je mala kvinta konična in flavtično intonirana. Geigenprincipal je normalen, lepo rezoč. Rezka pa je Violina 8', čudovita imitacija gosel. Neka posebnost je Quintaden 8', ki da slišati poleg naravnega tona še duodecimo kot postranski ton; skupni učinek nazalni ton. Žnjo se zveže rezoči spremen v Oboč. Oboč ni jezičnik, ampak labijalen, čudovito spominja prave Oboč, pa ima pred jezičnikom to prednost, da se ne razglasi. Vox coelestis 8', je prav nežna Aeolina, ki dobi tresčečo sapa. V pedalu se odlikuje Violon s krepkim vijolonskim tonom, Subbas je voljan, zdaten; Octavbass kremenit, a ne surov; Cello nežen, ne premočan.

Kakšne kombinacije so mogoče, sprevidi vsak, kdor primerja devet spremenov drugega manuala z deveterimi prvega. Tako bogat drug manual s tako značilnimi spremeni imajo malokatero srednje orgle.

Cena orglam je 7.800 K, toraj pride na en spremen 354 kron brez omare; popolnoma normalna cena. Mojster je natančno spolnil termin postavljanja. Garantira deset let.

Orgle so solidno, lepo delo, popolnoma odgovarjajo pogodbi, mojster zasluži vsestransko pohvalo.

Dopisi.

Iz Belokrajine. — Pretekli mesec klicala me je vojaška dolžnost v Trst, in pri ti priliki sem se mudil po nekaterih župnijah po Notranjskem. Da pa predaleč ne zaidem s svojim pripovedovanjem, začnem takoj z dekanijsko cerkvijo v Trnovem. Pred leti služboval je tu za kaplana dobroznani veleč. g. Franc Ferjančič, ki se je vedno zanimal za cerkveno glasbo, in tudi sam podučeval petje v samostanu čč. S. N. D., katere so peke v župnijski cerkvi. Od tod je g. Ferjančič poslal marsikateri zanimiv spis v „C. Gl.“. Odkar je pa on odšel, ni bilo nikakega poročila iz Trnovega. Kakšno petje je pa sedaj? vprašal. Bil sem teden dni ondi, ko se je obhajal ravno misijon, in je bila vsak dan „orglana“ maša s slovenskimi pesmi. Organist je domačin g. Šircelj, kateri ima veselje in se trudi za lepo petje. Samostanske gojenke ne pojejo več, ampak drugi iz Trnovega in bližnje Bistrice. Petje mi je ugajalo. Glasovi so čisti in prijetni. Kakor sem izvedel se poje pri petih mašah liturgično v latinskem jeziku, Introitus in Communio koral, Graduale največkrat iz Anton Foersterjeve zbirke, Ofertoriji raznih skladateljev. Kakor sem se prepričal, se prečej dobro držijo. Le pogumno naprej!

Pičlo uro od Trnovega je ekspozitura H a r i j e. Tu je prijazna cerkvena, v par letih vsa prenovljena. A tudi v petju ne zaostajajo farani, ampak bi bili lahko za vzgled raznim večjim župnijam. Ker nimajo organista, podučuje petje veleč. g. kurat Švigelj. Čast!

Tudi na Pivki vrlo napredujejo v cerkvenem petju n pr. v Knežaku, kjer z vnemo deluje bivši orgl. učencec Jenko. Tu se pojejo razne skladbe skoro vseh domačih skladateljev, pri petih mašah se poje liturgično.

V kratkem Vam poročam kaj iz solnčne Belokrajine. *Alojzij Mihelčič*, organist

Jesenice na Gorenjskem. — Čez dolgo časa zopet nekaj. Popolno liturgično petje se je vpeljalo pri nas pred štirimi leti, in se zdaj natanko po predpisih izvršuje. Imamo dva zbora, namreč mešan za župno cerkev (16 do 20 moči), moški zbor pa oskrbuje cerkveno petje pri podružnici na Savi, kjer je ob nedeljah redna dopoldanska služba božja. Pevske vaje imamo za mešan zbor po trikrat in za moški zbor po enkrat v tednu, po potrebi tudi večkrat. Moški so vsi tovarniški delavci in udje „Kat. del. društva“ dekleta pa iz „Marijine družbe“. Ako se pomisli da so večinoma pevci pri tovarniški godbi, zraven pa še tamburaši, se jim je le čuditi, da tiste ure, ki bi jih imeli za počitek, porabijo le v vaje, katerih imajo vsestransko veliko.

Pripravljajo pa se še mlajše moči, ki imajo posebne vaje. Pri tem mnogem delu nam je v pomoč za glasbo navdušeni č. g. kaplan Zabret, ki žrtvuje dobri stvari svoje moči in proste ure

Poje se sledeče:

Tantum ergo: A. Foerster, P. A. Hribar, Pogačnik in „Cecilija“.

Latinske maše: „Tota pulchra“ zl. P. A. Hribar. Missa S. Joseph zl. P. A. H. „Kind-Jesu-Messe“ zl. Schweitzer. „Missa Ss. Rosarii“ B. M. V. zl. Ign. Hladnik. „Missa in hon. S. Caeciliae“ zl. Ant. Foerster. „Papst-Leo-Messe“ zl. G. Zangl. Latinska maša po Riharjevih motivih zl. Ign. Hladnik. „Missa Sept. Dolor“ B. M. V. od Singenbergerja za moški zbor. „Missa S. Jacobi“ zl. Anton Foerster za moški zbor. Introitus in Communio pojemo ali recitiramo. Ofertorije in graduale koralno, deloma figuralno iz „C. Gl.“ in raznih skladateljev.

Slovenske pesmi razun iz Cecilije še iz „Slava Bogu“ I. II. III. IV. in V. del. Hladnikove Marijine in obhajilne. Dalje: Pogačnikove Marijine in obhajilne. „Slava Jezusu“ zl. P. H. Sattner in njegove „Šmarnice“, ki jako ugajajo. „Slava Brezmadežni“ P. A. Hribarja so pri Šmarnicah prav prikladne.

Za moški zbor rabimo Foersterjevo zbirko „Cantica Sacra“ I. in II. del, Hladnikove „Cerkvene pesmi“, Fajgelj-nove „Šmarnične“, Foersterjeve „Cerkvene pesmi“, Pogačnik-ove, Vavkenove, in še nekaj drugih.

Vse potrebne muzikalije preskrbuje pa vlč. cerkveno predstojništvo.

To je kratek pregled našega cerkvenega petja; kdor pa hoče vedeti vspored za vsako nedeljo in praznik celega leta, mu ga lahko pokažem v knjižici, ki ima zapisnik, sestavljen pred praznikom za vse sv. maše.

I. Savinšek.

Sv. Martin na Paki. — Slavno uredništvo! Blagovolite sprejeti v „C. Gl.“ naslednjo notico: Pet Tantom ergo. Uglasbil Karol Bervar, vodja orlarske šole v Celju. Op. 6. Založba in last „Podporna društva organistov“. Cena 70 vinarjev.

Te skladbe — 4 za mešan zbor, poslednji za moški zbor — so prav lepe in lahke. Gosp. Bervar jih je podaril omenjenemu društvu, za kar se mu društveno vodstvo najpriščneje zahvaljuje. Bog povrni! — Ker čisti dobiček ostane temu, organistom toliko potrebnemu društvu, zato želimo in pričakujemo obilo naročil.

Naroča se pri g. Franc Klančnik-u, organistu v Ročiški vasi na Paki (Štajarsko) ali pa pri gosp. Karolu Bervarju v Celju.

Razne reči.

— Sv. oče Pij X. je storil gledé koralnega vprašanja zadnji odločilni korak. Že več mesecev se je čulo često vprašanje: „Ali bo zdaj popolna prostost z osirom na koralno izdajo? Bo li vsak škof smel izbrati za svojo škofijo poljubno izdajo, da ima le „stare tradicionalne“ napeve? Ali pa bo morda oficijelno zapovedana kaka posebna izdaja, kakor je bila prej „Medicaea“? i. t. d. — Sv. oče tudi v tem vprašanju ni dolgo čakal z odlokom. Dne 25. aprila je namreč razglasil nov „Motu proprio“, s katerim določuje, da se bo v vatikanski tiskarni natisnila tipična koralna izdaja, ki bo podajala „Naši rimski in vsem cerkvam istega obreda skupno besedilo gregorijanskih liturgičnih melodij, da se jim zopet povrne edinstvo tradicionalnega petja“. — Doslovni tekst tega motu propria prinese prihodnji list „C. Gl.-a“.

— Dne 21. avgusta t. l. se bo vršil 17. občni zbor „Občnega Cecil društva“ v Reznu. Zborovanje bo letos ne le zanimivo, ampak tudi važno.

— Vodja gregorijanskega korala pri sikstinski kapeli postal je prof. Dom Ant. Rella. Te službe doslej ni bilo. Sv. oče je imeval novega vodjo na priporočilo Dom Perosija.

Oglasnik.

IV Lavretanske litanije za moške zbere vglasbil Danilo Fajgelj, op. 283. Cena avtografovani partituri (18 strani) 1 K. Založil skladatelj v Gorici, tisk J. Blaznika naslednikov. — Pevcem zadostuje popolnoma partitura — saj bi ne bilo mogoče enega posameznega glasu tako po ceni dobiti — note so lepo in razločno pisane. (Naj se poje: Kraljica angelov, ne pa angeljev!) Št. 1. v D-dur in 2. v G-dur sta čveteroglasna, št. 3. v B-dur in 4. v F-dur pa triglasna. Vsake izmed teh čvetero litanij imajo več napevov z odgovori, največkrat homofonično, a nekoliokrat tudi polifonično zloženih; za razliko je povsodi ugodno preskrbljeno in nikjer ni težav za pevce, tudi lega posameznih glasov je le-tem primerna. Prav vrlo priporočamo te litanije zborom, ne samo moškim, ampak tudi ženskim (št. 1. se zaradi visokega „a“ lahko izvaja v Des-dur).

Ofertoriji za največje in večje praznike cerkvenega leta. Zložil Ignac Hladnik, op. 48. I. zvezek: 1. Vnebohod: Ascendit Deus. 2. Binkoštna nedelja: Confirma hoc Deus. 3. Binkoštni ponedeljek: Intonuit de coelo. 4. Sv. rešnje Telo: Sacerdotes Domini. 5. Sv. Peter in Pavel: Constitues eos. 6. Veliki Šmarin: Assumpta est. V partituri je vsem tem komadam cena 1 K. Založil skladatelj v Rudolfovem. Tisk J. Blaznikovih naslednikov. Skladateljev slog je že dovolj znan, torej ni treba, spregovoriti o vsaki točki posebe. Skladbice so zložene za bolj izurjene zbere, polifonija se menjava s homofonijo, kar daje prijetno razliko glasbenih efektov.

Današnjemu listu je pridana 5. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista **Janez Gujezda**. — Odgovorni urednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadržna tiskarna v Ljubljani